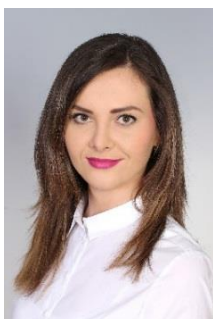

DAŇOVÉ A ÚČTOVNÉ SPRÁVY

IV. ŠTVRŤROK | 2022

Ing. Bašová Martina
Asistent daňového poradcu
Oprávnenie SKDP č. A - 989/2017

OBSAH

str.

Novela zákona o účtovníctve	2
Novela zákona o dani z príjmov	3
Novela zákona o dani z pridanej hodnoty	4
Novela Zákonníka práce	6
Elektronické stravné lístky a zvýšenie súm stravného od 01.01.2023	7
Hroziaci úpadok a preventívna reštrukturalizácia	7
Novela zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy od 15.12.2022	8
Novela zákona o štátnej pokladnici	9

» **Novela zákona o účtovníctve**

Zákonom č. 407/2022 Z. z. z 8. novembra 2022 sa mení a dopĺňa zákon č. 431/2022 Z.z. o účtovníctve, pričom prináša viacero zmien, zo zmien vyberáme:

- v § 19 sa vkladá nový **odsek 4**, ktorý upravuje povinnosť v správe audítora k účtovnej závierke obchodnej spoločnosti, ktorá má povinnosť nechať si overiť účtovnú závierku audítorom a to:

- obchodná spoločnosť a družstvo, ktoré spĺňali veľkostné kritériá podľa odseku 1 písm. a),
- obchodná spoločnosť a družstvo, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu členského štátu alebo
- účtovná jednotka, ktorá zostavuje účtovnú závierku podľa § 17a, pričom audítor musí overiť, či účtovná jednotka, ktorá nie je účtovnou jednotkou, nad ktorou sa vykonáva dohľad podľa osobitných predpisov, má údaje vo výkaze vybraných údajov z účtovnej závierky v súlade s účtovnou závierkou zostavenou podľa § 17a.
- materská účtovná jednotka, ktorá má povinnosť zostaviť konsolidovanú účtovnú závierku

audítor uvedie aj informáciu o tom, či

- a) za účtovné obdobie bezprostredne predchádzajúce účtovnému obdobiu, za ktoré je overovaná účtovná závierka zostavená, **vznikla účtovnej jednotke povinnosť uloženia správy s informáciami o dani z príjmov podľa § 21a alebo § 21b,**
- b) účtovná jednotka uvedená v písmene a) **správu s informáciami o dani z príjmov uložila v súlade s § 23a ods. 11.**

Uvedená zmena bola v nadväznosti na požiadavku smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2101 z 24. novembra 2021, ktorou sa mení smernica 2013/34/EÚ, pokiaľ ide o zverejňovanie informácií o dani z príjmov určitými podnikmi a pobočkami (Ú. v. EÚ L 429, 1.12.2021) a s cieľom zabezpečiť informovanie verejnosti o dodržiavaní ustanovení upravujúcich ukladanie správy s informáciami o dani z príjmov **ustanovuje nová povinnosť pre štatutárneho audítora resp. audítorskú spoločnosť.**

Ustanovenie je účinné od 22.6.2023 a prvýkrát sa použije pri správe audítora k účtovnej závierke, ktorá sa zostavuje za účtovné obdobie začínajúce 22.6.2025.

- v § 20 ods. 7 došlo k spresneniu, že informačné povinnosti vo výročnej správe sa vzťahujú len na účtovné jednotky, ktoré emitovali cenné papiere, pričom tieto boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu členského štátu a týka sa ich ponuka na prevzatie. V súvislosti s tým bol spresnený obsah vysvetľujúcej správy v § 20 ods. 8, podľa ktorého vzniká povinnosť pre členov predstavenstva účtovnej jednotky, ktorá emitovala cenné papiere a tie boli prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu členského štátu, predložiť valnému zhromaždeniu vysvetľujúcu správu k obsahovým náležitostiam výročnej správy podľa odseku 7.

Ustanovenie je účinné od 31.12.2022 a prvýkrát sa použije pri vyhotovení výročnej správy za účtované obdobie končiace k 31.12.2022.

- v § 20 ods. 9 sa **upravuje veľkostné kritériá subjektu verejného záujmu**, ktorý má povinnosť uvádzať vo výročnej správe aj nefinančné informácie o vývoji, konaní, pozícii a o vplyve činnosti účtovnej jednotky na environmentálnu, sociálnu a zamestnaneckú oblasť, informácie o dodržiavaní ľudských práv a informáciu o boji proti korupcii a úplatkárstvu, ak ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie, spĺňa zároveň aj jednu z týchto podmienok:

- a) priemerný prepočítaný počet zamestnancov za účtovné obdobie presiahol 500 zamestnancov
- b) celková suma majetku presiahla 20 000 000 €, pričom sumou majetku na tento účel sa rozumie suma zistená zo súvahy v ocenení upravenom o položky podľa § 26 ods. 3,
- c) čistý obrat presiahol 40 000 000 €.

Ustanovenie je účinné od 31.12.2022.

- dopĺňa sa § 21 až § 21f **Správa s informáciami o dani z príjmov**, ktorými sa transponuje čl. 48a, čl. 48b, čl. 48d, čl. 48e a čl. 48g smernice (EÚ) 2021/2101, a zavádza povinnosť vyhotoviť Správu s informáciami o dani z príjmov pre:

- a) konečná materská účtovná jednotka, ak v každom z dvoch bezprostredne po sebe nasledujúcich účtovných obdobiach jej konsolidované výnosy vykázané v jej konsolidovanej účtovnej závierke zostavenej podľa osobitných predpisov presiahli sumu 750 000 000 eur,
- b) samostatná účtovná jednotka, ak v každom z dvoch bezprostredne po sebe nasledujúcich účtovných obdobiach jej:

1. výnosy vykázané v jej individuálnej účtovnej závierke zostavenej podľa osobitných predpisov presiahli sumu 750 000 000 eur alebo
2. čistý obrat vykazaný v jej individuálnej účtovnej závierke, ak nezostavuje individuálnu účtovnú závierku podľa osobitných predpisov, presiahol sumu 750 000 000 eur.

Konečná materská účtovná jednotka a samostatná účtovná jednotka, ktorým vznikla povinnosť vyhotoviť správu s informáciami o dani z príjmov, sú povinné túto správu vyhotoviť za druhé účtovné obdobie z dvoch účtovných období za ktoré sa porovnávajú kritériá.

Náležitosti správy s informáciami o dani z príjmov, ich usporiadanie a označovanie ustanoví ministerstvo opatrením. Opatrenie vyhlasuje ministerstvo oznámením o jeho vydaní v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

V tejto novelizovanej časti boli tiež doplnené informácie o zániku povinnosti, výnimkách z povinnosti, definuje základné pojmy a upravuje ďalšie náležitosti.

Správa s informáciami o dani z príjmov sa zverejňuje uložením do registra v súlade s § 23 ods. 2 písm. l). Správa s informáciami o dani z príjmov sa ukladá do registra podľa § 23 až 23c. Správa s informáciami o dani z príjmov sa uchováva v zmysle § 35 ods. 3 písm. b) počas piatich rokov nasledujúcich po roku, ktorého sa týka.

Ustanovenia sú účinné od 22.6.2023 a prvýkrát sa použijú pri ukladaní správy s informáciami o dani z príjmov za účtovné obdobie začínajúce 22.6.2024.

- v § 22a ods. 1 písm. f) sa rozširuje okruh účtovných jednotiek o **verejných výskumných inštitúcie**, za ktoré zostavuje konsolidovanú účtovnú závierku správca kapitoly štátneho rozpočtu. K úprave došlo vzhľadom na to, že z pohľadu medzinárodných účtovných štandardov upravujúcich účtovnú konsolidáciu nie je podstatná právna forma organizácie v konsolidovanom celku subjektu verejnej správy, ale miera kontroly nad týmito organizáciami zo strany subjektu verejnej správy.

Ustanovenie je účinné od 31.12.2022.

- v § 22a ods. 3 podľa ktorého je Ministerstvo financií Slovenskej republiky povinné zostaviť **súhrnnú účtovnú závierku najneskôr do deviatich mesiacov od dátumu, ku ktorému sa súhrnná účtovná závierka zostavuje**. Ministerstvo ukladá súhrnnú účtovnú závierku

v registri do jedného roka od skončenia účtovného obdobia, za ktoré sa súhrnná účtovná závierka zostavuje.

Uvedená zmena vyplývala z potreby primeraného času na spracovanie údajov na nižších úrovniach konsolidácie. Zostavenie súhrnnej účtovnej závierky v rámci deviatich mesiacov bude zároveň v časovom súlade so spracovaním druhého kola notifikácie štatistických údajov pre Európsky štatistický úrad tzv. EDP notifikáciu.

Ustanovenie je účinné od 31.12.2022.

- v § 29 ods. 3 došlo k zvýšeniu periodicity inventarizácie dlhodobého hmotného majetku účtovným jednotkám, ktorou je:
 - štátna rozpočtová organizácia,
 - štátna príspevková organizácia,
 - štátny fond,
 - obec,
 - vyšší územný celok a
 - rozpočtová organizácia a príspevková organizácia v ich zriaďovateľskej pôsobnosti,

ktoré vykonávajú inventarizáciu ku dňu, ku ktorému zostavuje riadnu alebo mimoriadnu účtovnú závierku.

Uvedené bolo prijaté za účelom lepšej ochrany majetku štátu, obce a vyššieho územného celku ako aj zvýšenia kvality dát v účtovnej závierke.

Ustanovenie je účinné od 1.1.2023.

» **Novela zákona o dani z príjmov**

- Od 1. januára 2023 dochádza k **zrušeniu povinnosti podať žiadosť o registráciu k dani z príjmov** vybraných typov daňovníkov. Správca dane bude mať povinnosť z úradnej moci registrovať daňovníkov k dani z príjmov na základe údajov z obchodného registra, zo živnostenského registra a z iných registrov podľa oznámenia finančného riaditeľstva uverejneného na jeho webovom sídle.
- Novela **rozširuje možnosť tvorby daňovej opravnej položky a daňovo uznaného odpisu pohľadávok**, ktorá súvisí so zavedením inštitútu verejnej a neverejnej preventívnej reštrukturalizácie. Inštitút verejnej a neverejnej preventívnej reštrukturalizácie upravuje zákon č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 17.7.2022.

- V zmysle zákona o podpore nájomného bývania **sa rozširuje okruh daňových výdavkov zamestnávateľa na pracovné a sociálne podmienky a starostlivosť o zdravie** sú aj príspevky na štátom podporované nájomné bývanie zamestnancov poskytované za presne definovaných podmienok.
- V novele došlo k **doplneniu definície účasti na majetku alebo kontrole** – dopĺňa sa o spočítanie podielov blízkych osôb na účely určenia ekonomického prepojenia a ak ich súčet je najmenej 25 %, príslušné osoby alebo subjekty sa považujú za ekonomicky prepojené.
- V § 17 ods. 5 **dopĺňa definícia významnej kontrolovanej transakcie alebo skupiny kontrolovaných transakcií.** Za významnú sa považuje právny vzťah alebo iný obdobný vzťah, na základe ktorého v zdaňovacom období jedna alebo viac závislých osôb dosiahne zdaniteľný príjem (výnos) alebo daňový výdavok(náklad) v hodnote prevyšujúcej **10.000,00 €**.
Za významnú kontrolovanú transakciu sa považuje aj úver alebo pôžičku s istinou nad **50.000,00 €**.
- Od 1.1.2023 do 31.12.2024 sa v zmysle § 52zcp **mení suma daňového bonusu**, o ktorú sa znižuje daň, nasledovne:
 - **50 eur** mesačne, ak vyživované dieťa dovŕšilo 18 rokov veku, alebo
 - **140 eur** mesačne, ak vyživované dieťa nedovŕšilo 18 rokov veku, a to poslednýkrát za kalendárny mesiac, v ktorom dieťa dovŕši 18 rokov veku
 Nárok na daňový bonus je možné uplatniť maximálne do výšky stanoveného percenta základu dane nasledovne:

Počet vyživovaných detí	Percentuálny limit základu dane (čiastkového základu dane)
1	20%
2	27 %
3	34%
4	41%
5	48%
6 a viac	55%

- U právnických osôb dochádza s účinnosťou od 1. 1. 2024 **k obmedzeniu daňovej uznateľnosti**

úrokových nákladov nad stanovený limit. Ak suma čistých úrokových nákladov je vyššia ako 3.000.000,00 €, základ dane sa zvýši o sumu, o ktorú čisté úrokové náklady presiahnu 30 % úhrnu základov dane zvýšeného o čisté úrokové náklady a o odpisy zahrnuté v zdaňovacom období do základu dane. Čistými úrokovými nákladmi sa rozumie suma, o ktorú výdavky (náklady) na prijaté úvery a pôžičky, ktoré sú v zdaňovacom období daňovými výdavkami, presahujú úrokové výnosy a iné príjmy ekonomicky rovnocenné úrokovým výnosom, ktoré sú v zdaňovacom období zdaniteľným príjmom.

» **Novela zákona o DPH**

Dňa 6.12.2022 bola schválená novela zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty. Zo zmien vyberáme:

- Novelou v **§ 4 ods. 1** sa vypúšťa **registračná povinnosť** pre tie osoby, ktoré uskutočňujú oslobodené činnosti podľa § 37 až 39 a **výlučne** z týchto oslobodených činností dosiahnu obrat pre povinnú registráciu v sume 49 790 €. Zdaniteľná osoba, ktorá vykonáva len dotknuté plnenia, bude naďalej zahŕňať predmetné plnenia do obratu. Táto osoba však nebude povinná podať žiadosť o registráciu pre daň, zákon jej však v registrácii nebráni a môže požiadať o registráciu pre daň podľa § 4 ods. 2 kedykoľvek. Ak už registrovaný platiteľ odôvodnene predpokladá, že bude v tuzemsku uskutočňovať výlučne dodanie tovarov a služieb, ktoré sú oslobodené od dane podľa § 28 až 42, môže podať žiadosť o zrušenie registrácie pre daň.
- **Pre odberateľa** vzniká v zmysle **§ 53b povinnosť opraviť odpočítanú DPH** z nakúpených tovarov a služieb, u ktorých si DPH na vstupe uplatnil, ak úplne alebo sčasti neuhradil svoj záväzok **do 100 dní po jeho splatnosti** (ak táto lehota uplynie po 31.12.2022, do 31.12.2022 sa uplatnia prechodné ustanovenia § 85km ods. 5 a 6). Ak odberateľ pôvodne odpočítal DPH v pomernej výške, túto skutočnosť zohľadní pri oprave odpočítanej DPH pri neuhradení záväzku.
Ak po oprave odpočítanej DPH dôjde k úhrade dodávateľovi, aj keď len čiastočne, a odberateľ nedostal od dodávateľa do uplynutia lehoty na podanie daňového priznania doklad o oprave základu dane z dôvodu vzniku nevymožiteľnej

pohľadávky, vzniká odberateľovi, ktorý vykonal opravu odpočítanej DPH, právo opraviť opravenú odpočítanú DPH, čiže si požiada o vrátenie už zaplatenej a predtým vrátenej DPH. Platí, že právo na opravu vzniká v rozsahu sumy zaplatenej protihodnoty za dodaný tovar alebo službu. Pri oprave opravenej odpočítanej dane platiteľ zohľadní pomerné odpočítanie dane a vykonané úpravy odpočítanej dane.

Ak však aj neuplynú ešte 100 dní od splatnosti záväzku, je naďalej zachovaná povinnosť opravy v prípade, ak je odberateľ v konkurznom konaní, oddlžení alebo uplynulo 12 mesiacov od splatnosti a zároveň odberateľ dostal opravný doklad.

- V § 25a ods. 2 sa mení definícia nevyhľaditeľnej pohľadávky a nevyhľaditeľnou pohľadávkou sa stáva pohľadávka, ak uplynulo 150 dní od splatnosti pohľadávky za dodanie tovaru alebo služby v rozsahu, v akom nebola zaplatená a táto pohľadávka:
 - nie je viac ako 1.000 € vrátane dane a platiteľ preukáže, že vykonal akýkoľvek úkon, ktorý smeruje k získaniu úhrady pohľadávky,
 - je viac ako 1.000 € vrátane dane a platiteľ preukáže, že sa domáha zaplata pohľadávky žalobou na súde okrem rozhodcovského súdu,
 - je viac ako 1.000 € vrátane dane a platiteľ preukáže, že je vymáhaná v exekučnom konaní podľa osobitného predpisu.

Nevyhľaditeľná pohľadávka z dodania tovaru alebo služby vzniká v rozsahu, v akom nebola zaplatená protihodnota.

- V § 78 odsek 9 sa skracuje obdobie, v ktorom mala byť zdaniteľná osoba platiteľom. Zdaniteľnej osobe, ktorá nespĺnila povinnosť podať žiadosť o registráciu pre DPH alebo ju podala oneskorene a toto oneskorenie je viac ako 21 dní, vzniká za obdobie, v ktorom mala byť platiteľom DPH, povinnosť odvieť DPH z dodaných tovarov a služieb a zároveň jej vzniká právo na odpočítanie DPH z nakúpených vstupov.
- V § 48 ods. 14 sa zavádza definícia malej zásielky tovaru neobchodného charakteru zaslaná bezodplatne z tretieho štátu fyzickou osobou od inej fyzickej osoby do tuzemska, ak:
 - je zasielaná príležitostne,
 - obsahuje tovar určený výlučne na osobnú potrebu príjemcu alebo členov jeho rodiny

a povaha a množstvo tovaru nevzbudzuje podozrenie, že príjemca tovaru alebo členovia jeho rodiny použijú tento tovar na obchodné účely a

- hodnota zásielky nepresahuje 45 €.

- v § 53 ods. 5 sa doplnilo, že v prípade krádeže majetku u platiteľa DPH s obstarávacou cenou nižšou ako 1 700 eur a dobou použiteľnosti dlhšou ako jeden rok sa bude prihladať na opotrebenie majetku pri výpočte opravy odpočítanej DPH. Platiteľ zníži odvod dane o pomernú časť dane zodpovedajúcu výške odpisov, ktoré by sa vypočítali ako pri majetku, ktorý by bol odpisovaný rovnomerne po dobu štyroch rokov.
- V § 85 km ods. 10 v rámci prechodných ustanovení zavádza do 31.3.2023 zníženú sadzbu dane 10% zo základu dane na prepravu osôb visutými a pozemnými lanovkami a lyžiarskymi vlekmi, na sprístupnenie krytých a nekrytých športových zariadení na účely vykonávania športu, na vstupné do umelých kúpalísk (podľa § 19 ods. 4 zákona 355/2007 Z.z) a na reštauračné a stravovacie služby (Čl. 6 vykonávacieho nariadenia Rady (EÚ) č. 282/2011 z 15.3.2011).
- Ruší sa povinnosť podávania prázdneho daňového priznania pre prvého odberateľa pri trojstrannom obchode (§ 78 ods. 2).
- Zosúladuje sa prípad vymerania úroku z omeškania týkajúcej sa sumy DPH pri dovoze tovaru s prípadom vymerania úroku z omeškania týkajúceho sa colného dlhu (§ 21 ods. 5 a 6).
- Zavádza sa osobitná lehota na zaplataenie DPH pri nadobudnutí nového dopravného prostriedku a to do siedmich dní odo dňa doručenia oznámenia o pridelení čísla účtu správcu dane vedeného pre túto osobu (§ 78 ods. 4).
- Zavádzajú sa požiadavky na poskytovateľov platobných služieb od roku 2024 (§ 70a).

» **Novela Zákonníka práce**

Dňa 01.11.2022 nadobudla účinnosť Novela zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v z.n.p. Novela prináša viacero zmien, reagujúc na európske smernice o transparentných a predvídateľných pracovných podmienkach a o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a osôb s opatrovateľskými povinnosťami. Najvýznamnejšie zmeny zasielam nižšie v texte.

• **Otcovská dovolenka**

Zmenou, ktorá rezonovala najviac už odkedy bol návrh novely ohlásený, je zavedenie tzv. otcovskej dovolenky. Nielenže sa novelou zavádza nový typ dovolenky pre otcov, ale rozširuje sa o nich aj okruh osôb chránených za splnenia zákonom stanovených podmienok pred výpoveďou.

Od 1.11.2022 bude mať otec v súvislosti so starostlivosťou o narodené dieťa nárok na otcovskú dovolenku v trvaní **28 týždňov**, osamelý otec v trvaní 31 týždňov a otec, ktorému sa narodí dve a viac detí, v trvaní 37 týždňov. Treba však podotknúť, že sa jedná len o akési upresnenie a doplnenie doterajšej úpravy, pretože aj doposiaľ platilo, že nárok na rodičovskú dovolenku patrí od narodenia dieťaťa aj otcovi, ak sa stará o narodené dieťa.

• **Pracovné podmienky**

V zmysle novely majú byť od 1.11.2022 pracovné podmienky nie len spravodlivé a uspokojivé, ale aj **transparentné a predvídateľné**. Vo svojej podstate to znamená, že zamestnanec musí mať dostatok informácií o tom, aby vedel, za akých podmienok a v akom rozsahu bude vykonávať svoju prácu. S tým úzko súvisí aj zavedenie informačnej povinnosti zamestnávateľa voči zamestnancovi.

• **Náležitosti pracovnej zmluvy a poskytovanie informácií**

Vzhľadom na roztrieštenosť doterajšej úpravy náležitostí pracovnej zmluvy novela prináša zmenu v tom, že zavádza povinnosť uviesť v pracovnej zmluve len všeobecné podstatné náležitosti, ktoré vymedzuje § 43 ods. 1 Zákonníka práce, prípadne údaje o kratšom pracovnom čase a dobe určitej, bez ktorých by pracovná zmluva nevznikla.

Pokiaľ ide o ostatné náležitosti, ktorými je napríklad spôsob určovania miesta výkonu práce v prípade viacerých, rozvrhovanie pracovného času, výmera dovolenky, splatnosť mzdy a výplatné termíny, zamestnávateľ sa môže rozhodnúť, či ich uvedie v pracovnej zmluve alebo poskytne zamestnancovi **vo forme písomnej informácie**

(resp. v elektronickej podobe, ak je to možné v zmysle zákona) alebo **odkazom na príslušné ustanovenia Zákonníka práce**.

Pokiaľ nie sú informácie obsiahnuté priamo v pracovnej zmluve, zákon stanovuje lehotu 7 dní alebo 4 týždne v závislosti od typu informácií, ktoré majú byť poskytnuté. V prípade, že sa tieto podmienky zmenia, zamestnávateľ je o tom povinný informovať zamestnanca bezodkladne, najneskôr v deň nadobudnutia účinnosti tejto zmeny.

Pokiaľ o takéto informácie požiada zamestnanec, ktorého pracovný pomer vznikol pred 1.11.2022, zamestnávateľ je povinný mu tieto informácie poskytnúť do jedného mesiaca od obdržania žiadosti, ak neboli súčasťou pracovnej zmluvy. Takáto právna úprava otvára cestu k tomu, aby zamestnávateľ niektoré pracovné podmienky menil jednostranne bez potreby uzatvorenia dodatku k pracovnej zmluve so zamestnancom.

• **Prechod na inú formu zamestnania**

Novinkou, ktorú novela zavádza, je že pokiaľ zamestnanec s pracovným pomerom na dobu určitú alebo na kratší pracovný čas, ktorého pracovný pomer trvá aspoň šesť mesiacov a uplynula mu skúšobná doba, požiada o prechod na pracovný pomer na dobu neurčitú alebo ustanovený týždenný pracovný čas, zamestnávateľ je povinný mu **do jedného mesiaca** (v prípade, ak zamestnáva menej ako 50 zamestnancov, tak **do troch mesiacov**) poskytnúť písomnú odôvodnenú odpoveď na jeho žiadosť.

• **Zrážky zo mzdy**

Zákonník práce v § 131 stanovuje, ktoré zrážky zo mzdy môže zamestnávateľ vykonať bez dohody so zamestnancom. Už dlhšiu dobu bolo zamestnávateľmi kritizované, že v tomto výpočte nie je zahrnutá aj zrážka vo vzťahu k zaplateným preddavkom na stravné. Podľa doposiaľ platnej právnej úpravy by mali zamestnávatelia vo vzťahu ku každej zrážke zo mzdy týkajúcej sa stravného uzatvoriť so zamestnancom dohodu o zrážke, čo bolo pre zamestnávateľov administratívne náročné a v praxi málo využívané.

Zákonodarca preto rozšíril okruh postihnutelných súm aj o **nevýúčtované preddavky na príspevok zamestnávateľa na stravovanie alebo na účelovo viazaný finančný príspevok na stravovanie**. Od 1.11.2022 preto už v týchto prípadoch nebude potrebné so zamestnancami uzatvárať dohodu o zrážke zo mzdy.

• **Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru**

Podmienka transparentnosti sa premieta aj do vzťahov s tzv. dohodármi, ktorých bude

zamestnávateľ povinný informovať **o dňoch a časových úsekoch**, v ktorých môže od zamestnanca požadovať vykonávanie práce. Taktiež nebude viac možné požadovať od týchto osôb, aby sa v prípade potreby čo najskôr dostavili na pracovisko, pretože novela zavádza lehotu **minimálne 24 hodín vopred**, kedy bude zamestnávateľ povinný zamestnanca informovať o tom, že mu bude pridelená pracovná úloha. Aj v tomto prípade bude o akejkolvek zmene potrebné zamestnanca informovať písomne najneskôr v deň jej účinnosti. V prípade, že zamestnávateľ nespĺní tieto podmienky, zamestnanec bude oprávnený odmietnuť vykonanie takejto práce. Na druhej strane, ak zamestnávateľ zruší výkon práce v lehote kratšej ako 24 hodín vopred, zamestnancovi bude patriť náhrada odmeny, ktorú by inak dosiahol, najmenej v sume 30% odmeny.

• Doručovanie

Doručovanie zásielok medzi zamestnancom a zamestnávateľom bolo predmetom diskusií už dlhšiu dobu, a to najmä z toho dôvodu, že v prípade doručovania prostredníctvom pošty neboli stanovené presné podmienky, ale len odkaz na osobitný predpis. Keďže v prípade doporučených zásielok si odosielateľ mohol aj skrátiť odbernú lehotu, prípadne označiť zásielky poznámkou „Neukladať“, najmä prípady, kedy v dôsledku takéhoto doručovania došlo k skončeniu pracovného pomeru, končili často na súde. Novela preto zaviedla pravidlo, že v prípade skrátenia odbernej lehoty zásielky, táto **nesmie byť kratšia ako 10 dní**.

» Zvýšenie súm stravného a elektronická stravovacia karta

Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 432/2022 Z. z. sa s účinnosťou od 1. januára 2023 zvyšujú sumy stravného pri tuzemských pracovných cestách.

Sumy stravného pre časové pásma sú:

- **6,80 €** pre časové pásmo 5 až 12 hodín,
- **10,10 €** pre časové pásmo nad 12 hodín až 18 hodín,
- **15,30 €** pre časové pásmo nad 18 hodín.

Sumy stravného sa zvyšujú v nadväznosti na zvyšovanie cien jedál a nealkoholických nápojov v reštauračnom stravovaní.

Zároveň sa od 1. januára 2023 mení aj **minimálna hodnota stravovacej poukážky** (od 01.01.2023 primárne elektronická stravovacia karta) **na sumu 5,10 €**.

V zmysle § 152 ods. 4 Zákonníka práce zamestnávateľ od 01.01.2023 poskytuje stravovaciu poukážku v elektronickej forme. To neplatí, ak použitie stravovacej poukážky v elektronickej forme zamestnancom počas pracovnej zmeny na pracovisku alebo v jeho blízkosti nie je možné. Zákon však nedefinuje pojem „blízkosť“.

Príspevok zamestnávateľa na stravovanie, ktorý je daňovým výdavkom, je **najviac 3,74 €**.

» Hroziaci úpadok a preventívna reštrukturalizácia

Smernicou Európskeho parlamentu a Rady o rámcoch preventívnej reštrukturalizácii, o oddlžení a diskvalifikácii z 20. júna 2019 Národná rada Slovenskej republiky prijala zákon 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Účinnosťou zákona sa definícia zo zákona o konkurze a reštrukturalizácii **hroziaceho úpadku** nezmenila – hroziaca platobná neschopnosť dlžníka. Ide o predpoklad, že **v priebehu 12 kalendárnych mesiacov nastane jeho platobná neschopnosť** a má povinnosti prijať preventívne opatrenia na odvrátenie hroziaceho úpadku. **Platobne neschopná je právnická osoba, ktorá nie je schopná splniť 90 dní po lehote splatnosti aspoň dva peňažné záväzky viac ako jednému veriteľovi**.

Preventívne konanie sa delí na verejnú preventívnu reštrukturalizáciu a neverejnú preventívnu reštrukturalizáciu a môže ho využiť len dlžník, ktorý je právnickou osobou a zároveň nesmie byť vylúčenou osobou z pôsobnosti zákona o konkurze, napr. štát, obec, osoba, za ktorej všetky záväzky ručí štát.

Verejná preventívna reštrukturalizácia **poskytuje dlžníkovi dočasnú ochranu** napr. pred vyhlásením konkurzu, vedením exekučného konania, pred povinnosťou podať návrh na konkurz na obdobie 3 mesiacov s možným predĺžením najviac na 6 mesiacov. Môže o ňu požiadať len dlžník, ktorý je v čase podania návrhu zapísaný v registri partnerov verejného sektora. Zároveň je podmienka súhlasu väčšiny veriteľov na udelenie dočasnej ochrany.

Neverejná preventívna reštrukturalizácia je určená pre riešenie situácií, kedy je veriteľom subjekt podliehajúci dohľadu NBS.

Rozšírila sa povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu okrem dlžníka v predĺžení aj pre platobne neschopného dlžníka do 30 dní od kedy sa o tom dozvedel alebo pri zachovaní odbornej starostlivosti mohol dozvedieť o svojom úpadku. Návrh na vyhlásenie konkurzu a **prihlášky pohľadávok** je možné podať **len elektronicky**.

» **Novela zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy od 15.12.2022**

Zákonom č. 365/2022 Z. z. bola schválená novela zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorá upravuje poskytovanie dotácií z rozpočtu obce a vyššieho územného celku t.j. do § 7 ods. 6 a § 8 ods. 7 bolo doplnené, že spôsob zúčtovania dotácií s rozpočtom určuje obec a vyšší územný celok. Ostatné skutočnosti **zostávajú nezmenené**, t. j. prostriedky na dotácie sa v rozpočte na príslušný rozpočtový rok rozpočtujú na konkrétnu akciu, úlohu alebo účel použitia prostriedkov, podliehajú ročnému zúčtovaniu s rozpočtom obce a ich poskytnutím nemožno zvýšiť celkový dlh obce.

Cieľom novely je, aby si subjekty územnej samosprávy v pravidlách, na základe ktorých poskytujú dotácie, upravili spôsob (najmä lehotu) ich zúčtovania s vlastným rozpočtom tak, aby tieto dotácie nemuseli byť zúčtované do konca rozpočtového roka, v ktorom boli poskytnuté. Podľa § 21h – Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 15. decembra 2022 „ustanovenia § 7 ods. 6 druhej vety a § 8 ods. 7 druhej vety sa **po prvýkrát použijú na dotácie poskytnuté z rozpočtu obce a rozpočtu vyššieho územného celku v roku 2022.**“

Podľa § 21h – Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 15. decembra 2022 „ustanovenia § 10 ods. 7 a 9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a ustanovenie § 17 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy obec a vyšší územný celok nie sú povinné uplatňovať do 31. decembra 2023; v tomto období obec a vyšší územný celok nie sú povinné uplatňovať vo vzťahu k zabezpečeniu vyrovnanosti bežného rozpočtu ani ustanovenia § 12 ods. 3 a § 14 ods. 3. To neplatí vo vzťahu k zostaveniu rozpočtu na roky 2024 až 2026.“

Podľa novely zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy obec a vyšší územný celok nemajú povinnosť pri zostavení rozpočtu dodržať pravidlo vyrovnanosti ustanovené v § 10 ods. 7 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Bežný rozpočet nemusí zostaviť ako vyrovnaný alebo prebytkový, ale ho môže zostaviť ako schodkový, a to nielen z dôvodu, že vo výdavkoch bežného rozpočtu rozpočtuje použitie účelovo určených prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu, nevyčerpaných v minulých rokoch, ale aj z dôvodu použitia iných disponibilných zdrojov.

Obec a vyšší územný celok **nemusia dodržiavať pravidlo použitia prostriedkov rezervného fondu na bežné výdavky** ustanovené v § 10 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, podľa ktorého, ak v priebehu rozpočtového roka vznikne potreba úhrady bežných výdavkov na odstránenie havarijného stavu majetku obce a vyššieho územného celku alebo na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami alebo inou mimoriadnou okolnosťou, ktoré nie sú rozpočtované a kryté príjmami bežného rozpočtu, môže obec a vyšší územný celok na základe rozhodnutia svojho zastupiteľstva použiť prostriedky rezervného fondu.

Prostriedky rezervného fondu môže obec a vyšší územný celok na základe rozhodnutia svojho zastupiteľstva **použiť aj na úhradu záväzkov bežného rozpočtu**, ktoré vznikli v predchádzajúcich rozpočtových rokoch, maximálne v sume prebytku bežného rozpočtu vykázaného za predchádzajúci rozpočtový rok. Obec a vyšší územný celok má oprávnenie použiť prostriedky rezervného fondu na bežné výdavky bez týchto zákonných obmedzení.

Neplatí časové obmedzenie pre vykonávanie zmien rozpočtu rozpočtovým opatrením podľa § 14 ods. 2 písm. d) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy; obec a vyšší územný celok aj po 31. auguste príslušného rozpočtového roka môže vykonávať povolené prekročenie a viazanie finančných operácií, ktoré budú mať za dôsledok zvýšenie schodku rozpočtu.

Neuplatní sa ani povinnosť obce a vyššieho územného celku použiť návratné zdroje financovania len na úhradu kapitálových výdavkov. Návratné zdroje financovania sa budú môcť použiť aj na úhradu bežných výdavkov.

Tieto mimoriadne opatrenia vyvolané novelou zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy budú platiť od účinnosti novely zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy do 31.decembra 2023.

» **Novela zákona o štátnej pokladnici**

Dňa 8. novembra 2022 bola schválená novela zákona č. 291/2002 Z. z. o Štátnej pokladnici v z.n.p. (ďalej len „zákon“)

Zavedené boli nasledovné zmeny:

- Do § 2b sa v odseku 1 **dopĺňajú písmená o) a p), ktorými sa rozširuje postavenie a pôsobnosť ministerstva** v systéme štátnej pokladnice o nasledovné činnosti:

- o) usmerňuje a kontroluje monitorovanie platobných operácií realizovaných Štátnou pokladnicou
- p) vedie evidenciu oznámení o rizikových platobných operáciách podľa §10d ods. 5 a rizikových vybraných platobných operáciách podľa §10e ods. 2

Ministerstvo zostavuje súbory údajov z účtovných výkazov a údajov potrebných na účely hodnotenia plnenia rozpočtu verejnej správy predkladaných subjektom verejnej správy. Subjekt verejnej správy je povinný tieto údaje predložiť ministerstvu.

- Do § 6 odsek 1 sa dopĺňajú písmená ab) – ae), **ktorými sa rozširuje pôsobnosť štátnej pokladnice o nasledovné činnosti:**

- b) spolupracuje s ministerstvom pri zabezpečení riadenia rizík,
- c) podieľa sa na definovaní rizík spojených s platobnými operáciami a navrhuje postupy, ako týmto rizikám predchádzať,
- d) navrhuje postupy a schémy na zdokonalenie automatizovaných softvérových procesov na odhalenie rizík spojených s platobnými operáciami,
- e) informuje ministerstvo o rizikových platobných operáciách podľa § 10 ods. 5 a rizikových vybraných platobných operáciách podľa §10e ods. 2

- Do § 6 zákona boli doplnené odseky 5 až 8, ktorými sa vymedzuje preddavok odvádzaný v prípade kladného zostatku osobitného účtu. **Preddavkom sa rozumie zostatok osobitného**

účtu znížený o rezervu na financovanie výdavkov (výdavky sú definované v §6 ods.7, príjmy v ods.6). Rezerva sa netvorí iba na vyplatenie úrokov, ako je to uvedené v pôvodnom znení, ale aj na financovanie všetkých výdavkov osobitného účtu.

Cieľom je, aby v prípade neočakávaného nárastu výdavkov osobitného účtu počas kalendárneho roka, mohla Štátna pokladnica tvoriť rezervu až do výšky 100% zostatku osobitného účtu. Pričom na konci kalendárneho roka Štátna pokladnica odvedie kladný zostatok osobitného účtu v plnej výške do príjmov štátneho rozpočtu. Tento systém má do budúcnosti zabrániť podvodným odpočtom DPH, zneužívaniu európskych fondov, ale aj napr. vyplácaniu pomoci z úradov práce firmám správajúcim sa podvodne.

- Do štvrtej časti zákona sa vkladajú nové odseky kde je definovaný **monitoring platobných operácií (§10d) a monitoring vybraných platobných operácií (§10e).**

Štátna pokladnica bude priebežne monitorovať platobné operácie a vybrané platobné operácie a vyhodnocovať ich rizikovosť. Základným východiskom je predpoklad, že každá finančná transakcia, pri ktorej sú prevádzané verejné financie, bude kontrolovaná vzhľadom na riziká vyplývajúce z charakteristiky subjektu alebo z jeho správania. Takto bude možné identifikovať transakcie smerujúce k subjektom ktorí majú napr. podlžnosti na daniach, odvodoch, rizikové ukazovatele hospodárenia, nižšiu mieru istoty výkonu reálnej ekonomickej činnosti (tzv. schránkové firmy) a pod.

Ak bude vybraná platobná operácia vyhodnotená štátnou pokladnicou ako riziková platobná operácia, štátna pokladnica bezodkladne informuje o dôvodoch rizikovosti štatutárny orgán klienta alebo osobu oprávnenú konať za štatutárny orgán klienta. Klient, ktorý bol informovaný o rizikovosti vybranej platobnej operácie je oprávnený žiadať o realizáciu platobnej operácie zmeniť/zrušiť najneskôr do konca pracovného dňa, ktorý predchádza dohodnutému dňu jej splatnosti. V prípade ak klient danú transakciu nezruší/nezmení, riziková platobná operácia sa v deň jej splatnosti zrealizuje.

O tejto rizikovej operácii Štátna pokladnica informuje osobitný útvar služby finančnej polície Policajného zboru na účel predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti.

V novele sa ďalej v § 17 odseku 1 spresňujú ustanovenia týkajúce sa postavenia Agentúry pre riadenie dlhu a likvidity. Má tak byť s ohľadom na viaceré skutočnosti, a to najmä vzťah k Ministerstvu financií Slovenskej republiky,

uzatváranie transakcií s finančnými nástrojmi, ktoré zahŕňajú finančné operácie aj obchody, spätné odkúpenie a predčasné splácanie štátneho dlhu, či uzatváranie transakcií vo vzťahu k účtom klienta Štátny dlh.

KONTAKTY

V prípade akýchkoľvek otázok ohľadne záležitostí uvedených v tejto publikácii sa prosím spojte s jedným z nasledujúcich odborníkov z daňového alebo audítorského oddelenia:

Oddelenie daní:

- » Ing. Bašová Martina
basova@taxauditslovensko.sk
+421 915 572 729

Oddelenie auditu:

- » Ing. Schmidtová Silvia
manažér auditu - špecialista
schmidtova@taxauditslovensko.sk
+421 915 499 080
- » Ing. Demčáková Radka
demcakova@taxauditslovensko.sk
+421 905 641 572
- » Ing. Chrenková Erika
chrenkova@taxauditslovensko.sk
+421 915 702 330
- » Ing. Grigová Lucia
grigova@taxauditslovensko.sk
+421 907 750 336
- » Ing. Krajčovičová Ivona
krajcovicova@taxauditslovensko.sk
+ 421 905 775 425
- » Ing. Kudelášová Michaela
kudelasova@taxauditslovensko.sk
+421 907 716 228
- » Ing. Tomovič Ľubomír
tomovic@taxauditslovensko.sk
+421 915 702 616

TAX – AUDIT Slovensko, spol. s r. o.
Kapitulská 14, 917 01 Trnava
audítorská spoločnosť so štátnou licenciou SKAu č. 131
IČO: 36 219 835, DIČ: 2020162463, IČ DPH: SK 2020162463

 033/5349291, 0908 754 117
 taxaudit@slovanet.sk
 www.taxauditslovensko.sk

EKOPRAKTIK, spol. s r. o.
Kapitulská 14, 917 01 Trnava
audítorská spoločnosť so štátnou licenciou SKAu č. 51
IČO: 34 103 163, DIČ: 2020392781, IČ DPH: SK 2020392781

 033/5349241, 0908 754 117
 ekopraktik@nexta.sk

Ing. Viliam Kupec, PhD., MBA
Daňový poradca SKDP č. 52/92
Audítor SKAu č. 395

Ing. Ružena Straková, MBA
Daňový poradca SKDP č. 248/94
Audítor SKAu č. 797